

Виховна година

(Викладач: Похиленко Наталія Анатоліївна)

Тема: Про дружбу і товаришування

Мета: Розширити і поглибити поняття дружби і товаришування - цих важливих показників вихованості учнів, виховувати в учнів звичку уважно ставитися до товаришів; вміння бачити хиби у своїй поведінці й виправляти їх.

Обладнання: Вислови про дружбу.

„Добре там живеться, де гуртом сіється й ореється”

Класний керівник. Добрий день! Дорогі діти, сьогодні у нас година спілкування з теми «Про дружбу і товаришування».

Товаришування, дружба - взаємини між людьми, які народжуються, міцніють на основі спільного навчання, інтересів, уподобань. Товаришувати можна з багатьма ровесниками, а дружити - лише з одним чи кількома. Друзів пов'язує велика повага один до одного, принциповість у взаєминах, симпатія, взаємодопомога. (Наприклад: дружба Сані й Петі - за романом В. Каверіна «Два капітани»). На уроках зарубіжної літератури вивчали Марка Твена «Пригоди Тома Сойєра», де головні герої Том Сойєр та Гек Фіні - ці бешкетники стали улюбленими героями багатьох поколінь читачів усього світу.

Василь Сухомлинський писав: *„Діти живуть своїми уявленнями про добро та зло, честь та безчестя, достоїнства людини; у них свої критерії краси, у них навіть свій вимір часу...”*

Дружба не може бути міцною, якщо в ній немає місця чесності, взаємоповазі, принциповості. Друг завжди допоможе в біді, захистить, підтримає, але він же перший скаже прямо про недоліки, запропонує їх виправити.

Сьогодні ми звернемося до висловів про дружбу і перечитаємо їх.

„Справжні друзі... нічого не вимагають один від одного в ім'я дружби, а роблять один для одного, що можуть”

В. Г. Бєлінський

„Боягузливий друг страшніший за ворога, бо ворога побоюєшся, а на друга покладаєшся”.

Л. М. Толстой

„Дружба - це, насамперед, щирість, це критика помилок товариша. Друзі повинні першими дати жорстку критику для того, щоб товариш міг виправити свої помилки”.

М. О. Островський

„Себелюбство — отрута для дружби”.

О. Бальзак

„Ні раб, ні повелитель дружбі не потрібні. Дружба любить рівність”.

І. О. Гончаров

„У дружби багато крил, а закон у неї один — вірність”.

А. С. Макаренко

„Дружба закінчується там, де починається недовір'я”.

Сенека

„Війна випробовує сміливця, гнів - мудреця, нужда — друга”.

Східна мудрість

Товариськість, дружба – важливі показники вихованості учнів. У вашій поведінці багато спільного, але є й відмінність. У колективі треба бути скромним. Легко, радісно жити пліч-о-пліч з тими, хто не акцентує уваги на невдачах інших, не хизується своїми успіхами, а найгірше — авторитетом, службовим становищем батьків, престижними речами (модним одягом, магнітофоном, фотокамерою тощо).

Шановні учні! Глянемо на дошку і будемо відповідати на запитання.

- 1) Як ви гадаєте, що саме людина шукає в друзях?
- 2) Які моральні якості ви найбільше цінуєте в другові?
- 3) Чи можливі суперечки і незгоди між друзями?
- 4) Про які якості друга йдеться в прислів'ях: «Не той друг, що лащиться, а той, що печалиться», «У пригоді пізнавай приятеля»?
- 5) Як ви ставитесь до дружби між хлопцем і дівчиною?
- 6) Що характеризує культуру взаємин у колективі?

Класний керівник. Дорогі діти! Хочу доповнити ваші відповіді, Культуру взаємин у колективі характеризує скромність, доброзичливе ставлення до членів колективу, сумлінне, точне, своєчасне виконання доручень, нетерпимість до тих, хто порушує вимоги колективу.

Взаємоповага, чуйність, ввічливість — неодмінні ознаки дружного класу. Неприпустимі в класі образливі прізвиська ("парочка", "жених і наречена"), непристойні жарти щодо дружби хлопців і дівчат (як правило, їх допускають ті учні, які самі не вміють дружити, товаришувати), неповага до дівчат, грубість у взаєминах. Дружбу, товаришування можна зруйнувати грубими, недоречними жартами. *"А чи міцна дружба між хлопцем і дівчиною, коли вона розпадається під впливом насмішок?"* - звертаюся до класу.

Важливо нагадати, що в дореволюційні часи жінки не мали рівних прав з чоловіками. Право на шанобливе ставлення мали лише представниці панівних класів. Усім відомо, які разючі зміни сталися в становищі жінки за Радянської влади, яким величезним авторитетом користується жінка в суспільстві сьогодні. Жінка оспівана в піснях, віршах. Все це дає підставу вимагати від чоловіків особливої поваги до жінок. Чи завжди ви, учні, ввічливі до мам, коректні до жінок у транспорті, громадських місцях? Чи завжди хлопці в класі ввічливі та поступливі у взаєминах із дівчатами?

Ще побутує грубе звертання учнів один до одного: „Ей, ти”, „Катка”, „Вовка” та інше. Така форма звертання свідчить про некультурність, невихованість, зверхнє ставлення до інших.

Неприпустимі не тільки вияви грубощів, зневажливого ставлення до будь-кого, а й байдужість до такої поведінки ровесників. Важливо виявляти доброту, чуйність, повагу у повсякденних взаєминах із товаришами.

Учень.

Секрет

Що зробити, щоб удвічі
торт здавався вам смачнішим?
Що зробити, щоб удвічі
кожний день для вас побільшав?
Щоб і радості, і щастя
вам було - аж ніде діти?
Тут - ніякою секрету!
Треба з другом все ділити!

А. Костецький

Учениця.

Справжні подруги

Восьмикласниця Людмила

вранці мамі заявила:

- Все! До школи я - не йду!

Я не стерплю цю обіду.

Щастя скінчено моє:

Адже в Рити джинси є!

І тепер зі мною Рита

відмовляється дружити...

Здивувалась мама дуже:

Ви ж були найкращі друзі!?

- Так. Але сказала Рита

поки буду я ходити,

не у джинсах, а в спідниці, —

їй не хочеться й дивиться,

бо вона вважає: жінці

для краси потрібні джинси...

Мамо! Дружбу виручай.

Джинси і мені придбай!

Мама спершу подивилась

на похнюплену Людмилу,

а потім мовила: - Діла-а...

Ви - спра-а-вжні подруги!...» - Їй пішла...

А ви, що скажете мені.

Це — справжні подруги, чи ні?

А. Костецький

Класний керівник. А ось у мене в руках „Конверт дружніх питань”. Це дружнє запрошення до обговорення питань поведінки та відносин. Вільний обмін думками з різних тем у особливо створеній дружній обстановці.

Давайте поглянемо, які випробування чекають нас.

Завдання 1.

Дмитро і Сашко

Двоє восьмикласників, Дмитро і Сашко, схилилися над аркушами паперу. Сьогодні в класі найвідповідальніша контрольна з математики. Учитель сказав, що письмову роботу посилатимуть у район. Дмитро – найсильніший математик у класі, він уже розв'язав задачу, вже переписує з чернетки на чистовик.

Сашка посадили поруч з Дмитром, щоб підтягався. Бо Сашко – невстигаючий, некмітливий, Він не тільки тугодум, а й дуже самолюбивий хлопець. Ніколи не списує, не підглядає. Ось і зараз Дмитро відкрив перед Сашком чернетку. Дивись, ось уже розв'язання задачі: досить одним оком глянути, якщо захочеш, і все стане зрозумілим. Та Сашко насупився, вп'явся очима в свій аркуш і навіть глянути не хоче на роботу Дмитра.

Дмитрові шкода Сашка. Недобре передчуття боляче стиснуло його серце. Знову буде, як і завжди після контрольної: у Дмитра — одинадцять, а в Сашка — трійка.

В. Сухомлинський

Запитання:

- 1) Чи хороший товариш Дмитро?
- 2) Як можна допомогти Сашкові?
- 3) Як би ви повелися в такій ситуації?

Завдання 2.

А може, так і треба?

Коли вчителька хімії принесла контрольні, Олена з Тамарою ще були подругами. І коли почали проставляти оцінки в журнал і кожний називав свою оцінку, все йшло добре. Але ось назвали прізвище Олени. «Чотири», - відповіла вона. Тамара так і підскочила: у зошиті подруги була «трійка».

- Вона обманює! — закричала Тамара. — У Олени не «чотири», а «три».

Олена образилась на Тамару. «Я розумію, як вчинила погано. Але хіба повинні подруги робити так, як Тамара? Хіба не могла вона спочатку поговорити зі мною? Я й сама все зрозуміла б і перед вчителькою вибачилась би за обман. Чи, може, по-чесному так і треба?

В. Сухомлинський

Запитання:

- 1) Чи правильно зробила Тамара?
- 2) Що їй треба було зробити?

Завдання 3.

Що вирішити?

Уяви, що ти з друзями знайшов загублений вчителем листок. На ньому – розв'язання задач, які включені в завтрашню контрольну. Друзі нагадали тобі: якщо не скажеш вчителю, то нам усім забезпечені добрі оцінки. Як ти зробиш?

Послухаєш друзів? Або повідомиш учителя про знахідку?

В. Сухомлинський

Завдання 4.

Як усі

Перед фізкультурою двоє наших хлопців сказали: «Давайте-но підемо з уроків. Якщо всі підуть, то нікому нічого не буде». Я відповів: «Що ж, якщо весь клас... Я — як усі».

Ми пішли, а потім виявилось, що дехто залишився. І серед них якраз ті двоє. Тим, що пішли, поставили поведінку «незадовільну». Та не в цьому справа. Мене хвилює, що в нашому класі немає однастайності. Всі домовлялись піти. Як же можна було залишитись? Ви скажете, що тікати з уроків негарно. Напевно, варто було зупинити хлопців. Але тоді мене б вважали боягузом...

Запитання:

1. Що означає принцип «Я — як усі»?
2. Чи можна таку людину назвати колективістом?
3. Яке значення має самотійність у поведінці? Чи суперечить вона колективізму?

Класний керівник. Щиро дякую, дорогі учні, за щирі, відверті відповіді, Давайте пригадаємо, які ви знаєте прислів'я та приказки з даної теми.

- *Дерево міцне корінням, людина – друзями.*
- *Друга шукай, а знайдеш – тримай.*
- *Друзі пізнаються в біді.*
- *Людина без друзів, що дерево без коріння.*
- *Дружба — найбільший скарб.*
- *Не той друг, хто медом маже, а той, хто правду каже.*
- *Дружба та братство – дорожче багатства.*
- *Дружба родиться в біді, а гартується в труді.*
- *З добрим дружись, а лихих стережись.*
- *З ким поведешся, від того й наберешся.*
- *Громада – великий чоловік.*
- *Дружній череді й вовк не страшний.*
- *В гурті й пісня в лад іде.*

Класний керівник. Шановні учні! Ліцей дає широкі можливості для застосування правил поведінки, свідомого керування власними вчинками. В будь-якій роботі треба виховувати звичку уважно ставитися до товаришів. Культура поведінки – результат великої роботи із самовиховання, вимогливого ставлення до себе. На прикладах із життя класного колективу підтверджується, що там, де порядок, організованість, дисципліна, більше корисних, захоплюючих справ, міцніша дружба, цікавіше життя.

А ось, діти, цікаво було б відкрити «Скарбничку загальнолюдської мудрості».

Ось звідси ми могли б запозичити нові знання, практичні поради.

(Учні-теоретики по черзі розповідають).

1-й учень. Дружба — це святе слово, святе почуття, яке можливе тільки на основі взаємоповаги. Справжньою основою для дружби є рівність. В усі часи вважалось великою цінністю мати друга. У скіфів дружба перевірялась кров'ю і оформлялась спеціальним договором і великою клятвою. Надрізавши пальці, побратими зливали свою кров у чашу і, змочивши у ній кінці мечів, куштували цю кров. Після цього ніщо не могло їх розлучити.

2-й учень. У епоху середньовіччя дружба вважалась втіленням благородства й вірності. А для людей епохи романтизму дружба – це живе почуття, безпосереднє, життєве переживання.

3-й учень. Сучасні словники й підручники визначають дружбу як близькі стосунки, що засновані на взаємній допомозі, прив'язаності, спільності інтересів, смаків, поглядів, життєвих цілей, активній зацікавленості один в одному.

4-й учень. Другом ми називаємо того, кому довіряємо. Де немає повної відвертості, не може бути й дружби. У всіх людей, які нас оточують, є певні недоліки, Хто хоче мати друга без недоліків, той залишається без друзів. Ось чому не може бути міцної дружби без того, щоб люди пробачали один одному. Іноді в стосунках виникають непорозуміння, які можна подолати тільки разом.

5-й учень. Найміцніша дружба зав'язується в тяжку годину випробувань. Вірність друга потрібна не тільки в радості. В біді вона просто необхідна. Окрасою кожної домівки називають друзів, які її відвідують, Справжній друг, який віддає частку свого серця, силу почуття, вартий того, щоб його цінували і берегли.

Класний керівник. Отже, шановні учні, ми зуміли поглянути на те, що нас найбільше хвилює в колективі. Ми змінюємось, дорослішаємо, набираємось життєвого досвіду.

Отож спробуйте оцінити, наскільки ви дружні, на що більше схожий ваш колектив, клас: на «палаючий факел», «червоне вітрило», «мерехтливий маяк», «м'яку глину», «сипучий пісок».

Який у нас колектив?

Сипучий пісок. Скільки піщинок зібрано разом і в той же час кожна із них сама по собі. Повіє легенький вітерець — віднесе частину піску, що лежить скраю, подалі. Повіє вітер сильніше — рознесе пісок у різні боки, поки хто-небудь не згребе його в купу.

М'яка глина. Відомо, що м'яка глина — матеріал, який порівняно легко піддається обробці й з нього можна ліпити різні вироби. В руках хорошого майстра цей матеріал перетворюється у прекрасний виріб. Але якщо до нього не прикласти зусиль, то він може залишитись простим шматком глини.

Мерехтливий маяк. У штормовому морі мерехтливий маяк приносить впевненість, що курс, вибраний правильно. Необхідао бути уважшм, не втратити маяк з поля зору. Зауважте, маяк не горить постійним світлом, а періодично викидає пучки світла, неначе говорить: „Я тут. Я готовий прийти на допомогу”.

Червоне вітрило. Символ напруженості вперед, дружньої вірності й обов'язку. Тут живуть і діють за принципом: „Один за всіх і всі за одного”.

Палаючий факел — це живе полум'я, матеріалом якого є міцна дружба, єдина воля, взаєморозуміння, відповідальність кожного не тільки за себе, але й за інших.

Отже, хто впізнав свій колектив? Який опис видається найбільш влучним?

(Діти висловлюють думки і обґрунтовують їх).

Я думаю, ми переконались у тому, що дружба, взаємодопомога потребують постійного горіння, а не одиноких, нехай навіть дуже частих спалахів.

А тепер всі закрийте очі. Нехай кожен візьме правою рукою руку сусіда і потримає її у своїй. Що можна про них сказати?

(Теплі, ніжні, лагідні, добрі, гладенькі...).

Невже можна образити людину, якщо у неї такі теплі, добрі руки?

Тож якщо хочеться образити кого-небудь із товаришів, необхідно згадати про добрі руки. Руки допоможуть нам потоваришувати.